

Németh Sándor (szerk.): A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Évkönyve. 1937. Új folyam, 3. szám. Budapest, é. n. XXIV + 93 negyedrélt lap.

Szürke címe ellenére már eleve jogos várakozással vettük kezünkbe ezt a kiadványt, mert megszoktuk, hogy a székesfőváros e kiváló és pedagógusok körében osztatlan nagybecsülésnek örvendő intézményének műhelyéből kikerült munkálatok alak és tartalom dolgában kényes igényeket is kielégítenek. Ebben ezúttal sem csalódtunk, sőt ráadásul, két érdekes újítás képében, meglepetésekben is részesültünk (l. alább). Az Évkönyv a könyvtárvezető-szerkesztőnek minden részletre kiterjedő, áttekinthetően összefoglaló beszámolójával indul meg. Fontosabb, jórészt táblázatokban feltüntetett adatok: az olvasóterem használata (személy- és könyvforgalom), folyóiratok és forgalmuk (280, köztük 160 = 57·1% magyar, 84 = 30% német), könyvvállomány 1937 végén 78.064 kötet; gyarapodás csak 1073 = 50·4% vétel, 877 = 41·3% hivatalos példány, pedagógia 322 köt. = 42·9%; gyarapodás nyelvek szerint: magyar 1658 köt. = 77·9%, német 347 köt. = 16·3%; a külön gyűjtemények közül az iskolai értesítők gyarapodása 877 darab = 41·2%, az ifjúsági irodalomé 109 köt. = 5·1% (ezeknek és a tankönyvgyűjteménynek mai állása?). Ezekkel együtt az 1937. évi gyarapodás 2129 kötet, míg 1929-ben 9749; persze ekkor 56.544 P volt az átalány, 1937-ben pedig csupán 18.000 P. Sürgős megoldásra vár a helyiség kérdése is, amelynek jelenlegi fogyatékoságát a XXII. lap élénken és meggyőzően fejtegeti: a könyvek az alagsorban zsúfolva vannak elhelyezve, ami további gyarapodásra alig nyújt lehetőséget, az olvasó- és fogadóterem szűk, ezért a könyvigénylők tömegeit nehéz kielégíteni, nincs külön ruhatár és kutatóhelyiség stb., az új épület megvalósítása tehát mind sürgősebbé válik. Ezután következik számos tárgyi fő- és alcsoportban a könyvészeti rész, amelyben azonban elmaradt az 1936-i és 1937-i beszerzések elváltatása (lásd 41. l.).

Az említett meglepetések közül az egyik egy két színben nyomtatott terjedelmes lap, amelyen a folyóiratok olvasottságuk mértéke szerint, csoportonként vannak felsorakoztatva. Érdekes véletlen, hogy a 175-ös csoportban egymás mellett szerepel a *Magyar Paedagogia* és *A Jövő Útjain*. A magyar folyóiratok közül legolvasottabb (550) *A Búvár*, ezt nyomban követi a Néptanítók Lapja (500), a Magyar Kultúra (450), Magyar Szemle (400), Budapesti Szemle és Napkelet (325). A külföldiek közül első helyen áll *Die Kunst* (250), következik a *Schweizerische Lehrerzeitung* (200), *Zeitschrift für Psychologie* (175), *Die Erziehung* (150). Feltűnő azoknak a folyóiratoknak száma, amelyeket alig olvastak. Ezzel kapcsolatban felmerülhet az a kérdés, vajon nem lehetne-e, nem kellene-e a közkönyvtáraknak folyóiratbeli szükségletéről, ellátásáról tervszerűen gondoskodni. A könyvtárnak egy másik, kihatásaiban jelentős kezdeményezését, tudomásunk szerint, hazai úttörő jelleg illeti meg. Értjük a folyóiratok tartalmának, elsősorban a fontosabb neveléstudományi cikkeknek állandó szakszerű feldolgozását, amit kéthetenként az olvasók rendelkezésére bocsátanak. Ezek az összefoglalások megismertetik a tantestületek tagjaival a XXIII—XXIV. lapon felsorolt témakörök egész újabb tudományos irodalmát, amivel

hathatósan megkönnyítik az eligazodást és előmozdítják az önképzést. Ezt az eléggé meg nem becsülhető tevékenységet egyébiránt alaposan ismerteti a könyvtárnak egyik tisztviselője, Keleti Adolf, a Budapesti Polgári Iskola című folyóirat 1938—39. évfolyamának 35—39. lapján megjelent „Folyóiratok olvasása és feldolgozása” című cikkében.

Öszinte elismerésünk buzdítsa a könyvtár derék személyzetét további lelkes munkára, a székesfeváros hivatott tényezőinek pedig szolgáljon ösztönzősül ennek a pótelhatatlan intézménynek felvirágoztatására, új megfelelő otthon és kielégítő anyagi támogatás biztosítására. Minden ezirányú áldozatkészség gyümölcsöző szellemi befektetésnek és ennek révén nemzetfenntartó cselekedetnek fog bizonyulni. kf.

Mikó Eszter: Szorongás és félelem az iskolában. (A magy. kir. Gyermeklélektani Intézet közleménye.) Hely és évszám nélkül. [1937] 23 lap.

Ezt a füzetkét mindenkinek el kellene olvasnia, aki kiskorúakkal: gyermekekkel, serdülőkkel foglalkozik, mert ellenkezést és elfogultságot nem tűrő módon rá fogja őket eszméltetni egy bűnös nemtörődömség okozta hagyományos mulasztásra, amelynek következményei végzettszerűen kihatnak a rájuk bízott ifjúságnak egész életére. A szűkszavú cím már egymaga sejteti, hogy miről esik itt szó, arról, hogy „a diák drukkol, izgul, szurkol, fél, szorong stb.” (14); arról, amit iskoláskorunkban magunk is végigszenvedtünk, de mint felnőttek a mea culpát elhallgattatva, másokkal szemben rá sem hederítünk. Ez a tanulmány négy részben foglalkozik a súlyos tárggyal: 1. A szorongás és félelem tárgya és oka (3—7). 2. A szorongás és félelem megszüntetésének előfeltétele (7—8). 3. Az iskolai szorongások és félelmek (8—18). 4. Az iskolai szorongások és félelmek profilaxisa és terápiája (19—23). A két első fejezet inkább szakembereknek szól: finom elmeéllel boncolja, elemezi a címbe két fogalom árnyalatait, eltéréseit, kapcsolatait, majd megállapítja, hogy a szorongás és a félelem teljesen el nem kerülhető, mert alapjuk a szervezetben adva van. A két másik fejezet, számos „eset” felsorolásával és megvilágításával inkább gyakorlati jellegű, a szülőknek és főleg a pedagógusoknak ad hasznos útbaigazításokat, amelyekből egyet-kettőt kiragadunk. A megelőzés érdekében főleg három dolog szükséges: a munkaszeretet felkeltése, öntudatosítás, vagyis az egyén saját képességeinek értékelése, önbizalmának erősítése, végül szeretet és jószág, türelmes megértés a szülők és nevelők részéről. A gyógyításban pedig legfontosabb az, hogy a szakszerű, hozzáértő kezelés minél korábban kezdődjék. Arra kell törekedni, hogy a gyermeknek már piciny korában legyen hite önmagában és a külvilágban, legyen bátorsága az élet harcához és creje, akarata a nehézségek leküzdésére. Minden sikernek feltétele pedig az, hogy milyen hamar tudunk — és egyáltalában tudunk-e — behelyezkedni a gyermek lelki világába. A legnagyobb károkat azok a szülők okozzák, akik már zsenge korban az iskolával fenyegetik, ijesztgetik gyermekeiket (pl.: Megállj csak, ha majd az iskolába kerülsz, akkor ad neked a tanító bácsi; ott már nem lehetsz rossz,